

Labklājības ministrija

Latvija

**Nacionālais ziņojums par 4.Pasaules Sieviešu
konferencē Pekinā pieņemto Deklarāciju un rīcības
platformu un Ģenerālās asamblejas 23.Speciālās
sesijas rezultātiem**

2019.gada 17.aprīlis

Labklājības ministrija

Ziņojuma gatavošanas pamatprincipi

- 1) Harmonizēta pārskata sniegšana par sasniegto progresu Rīcības platformas 12 kritiskajās jomās, sasaistot ar ANO Ilgtspējīgās attīstības 5.mērķa (dzimumu līdztiesības) īstenošanu;
- 2) 1.daļa - Koncentrēts prioritāšu, sasniegumu, izaicinājumu izklāsts;
- 3) 2.daļa - Rīcības platformas kritisko jomu progress, iekļaujot labās prakses piemērus;
- 4) 3.daļa – institucionālie mehānismi un procesi Rīcības platformas īstenošanai saskaņā ar Ilgtspējīgas attīstības 5 mērķi;
- 5) 4.daļa – statistikas dati saskaņā ar indikatoru sistēmu.

Nacionālie ziņojumi tiks izmantoti par pamatu ANO Eiropas Ekonomiskās komitejas reģionālajam ziņojumam, kurš tiks prezentēts oktobra beigās ANO Reģionālo pārskatu sanāksmē Ženēvā. Tāpat Nacionālie ziņojumi tiks izmantoti kopējā sintēzes ziņojumā ANO Sieviešu statusa komisijas 64.sesijai, kas notiks 2020.gada martā.

Labklājības ministrija

Politikas ietvars: integrētā pieeja

Dzimumu līdztiesība uzlūkojama kā **horizontāls princips** iekļaujas visās valstī definētajās nozaru politikās (aizsardzības, ārlietu, ekonomikas, finanšu, iekšlietu, izglītības, zinātnes, kultūras, labklājības, satiksmes, tieslietu, veselības, vides aizsardzības, reģionālās attīstības un zemkopības politika) visos to izstrādes un īstenošanas posmos, iesaistot visas ieinteresētās puses un sadarbības partnerus.

LR Satversmē, dažādu nozaru **normatīvajos aktos ir noteikts atšķirīgas attieksmes jeb diskriminācijas aizliegums pēc dzimuma pazīmes**, piemēram, Darba likumā, Izglītības likumā, likumā „Par sociālo drošību”, Bezdarbnieku un darba meklētāju atbalsta likumā, Jaunatnes likumā, Sporta likumā, Zinātniskās darbības likumā, likumā „Par tiesu varu” u.c.

Labklājības ministrija

Sasniegumi I

- pieaug sieviešu nodarbinātība līmenis, arvien biežāk sievietes ieņem vadošus amatus, īpaši sabiedriskajā sektorā (47% no uzņēmumiem ar vairāk nekā 10 darbiniekiem);
- augsts sieviešu izglītības līmenis un mācību sasniegumi;
- veselības rādītāji seksuālās un reproduktīvās veselības jomā pakāpeniski uzlabojas, palielinās sieviešu vidējais mūža ilgums;
- pēdējos gados ir ievērojami samazinājies nabadzības risks, īpaši māsaimniecībām ar bērniem, kas skaidrojams ar valsts materiālā atbalsta palielināšanu ģimenēm ar bērniem, ārpusģimenes aprūpē esošajiem bērniem;

Labklājības ministrija

Sasniegumi II

- palielinājusies vīriešu iesaiste ģimenes un mājsaimniecības pienākumos, - pieaugošā tendence izmantot tiesības uz paternitātes atvaļinājumu un vecāku atvaļinājumu vīriešu vidū;
- veiktas būtiskas izmaiņas normatīvajos aktos, lai mazinātu vardarbību ģimenē un vardarbību pret sievietēm; par vardarbības ģimenē jautājumiem izglītoti speciālisti, uzlabota starpinstitūciju sadarbība vardarbības gadījumu efektīvai risināšanai;
- sabiedriskās domas aptaujas par iedzīvotāju attieksmi pret dzimumu līdztiesības jautājumiem atklāj lielāku izpratni, kā arī būtiski zemāku kā 2014.gadā toleranci pret vardarbību.

Labklājības ministrija

Izaicinājumi I

- dzimumu segregācija profesionālās izglītības un augstākās izglītības studiju programmu/ tematisko virzienu izvēlē,
- atsevišķās nozarēs ir izteikta darba tirgus segregācija un pastāv izteiktas darba samaksas atšķirības starp dzimumiem; nepietiekami izvērtēti un izpētīti darba samaksas atšķirību starp sievietēm un vīriešiem nosakošie faktori;
- sievietes pensijas vecumā ir pakļautas augstam nabadzības riskam;
- bērnu un gados vecāko ģimenes locekļu aprūpes pakalpojumu pieejamības problēmas, kas kavē sieviešu iekļaušanos darba tirgū un ilgāku palikšanu darba tirgū;

Labklājības ministrija

Izaicinājumi II

- atšķirīga valsts pārvaldē nodarbināto izpratne par sieviešu un vīriešu vienlīdzīgu tiesību un iespēju principu integrēšanu politikas veidošanā, īstenošanā un novērtēšanā,
- lai arī dažādu nozaru politikas plānošanas dokumentos dzimumu līdztiesības princips tiek ņemts vērā, politikas pasākumi nav pietiekami mērķēti uz sieviešu vai vīriešu sociālās, ekonomiskās u.c. nevienlīdzības vai specifisku vajadzību risināšanu;
- dzimumu līdztiesības politikas attīstībai nav piešķirts pastāvīgs valsts finansējums.
- pārskata periodā Latvija puda politisku apņemšanos vardarbības pret sievieti novēršanai, 2016.gada 18.maijā parakstot Eiropas Padomes Konvenciju par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē novēršanu un apkarošanu. Šobrīd Konvencijas ratifikācija ir atlikta.

Labklājības ministrija

Prioritātes nākamajiem pieciem gadiem

- 1) sieviešu un vīriešu ekonomiskās neatkarības un vienlīdzīgu iespēju darba tirgū veicināšana;
- 2) zēnu un meiteņu, vīriešu un sieviešu vienlīdzīgu izglītības iespēju veicināšana, par multiplās diskriminācijas formām, piemēram, sieviešu ar invaliditāti tiesībām, sasaistot diskriminējošu attieksmi pret sievietēm un personām ar invaliditāti kopumā;
- 3) ar dzimumu saistītas vardarbības izplatības mazināšana, vardarbības izplatības izpēti ārpus ģimenes, tai skaitā, sociālajos medijos, darbavietā;
- 4) institūciju kapacitātes stiprināšana dzimumu līdztiesības jautājumos
- 5) sabiedrības izglītošana dzimumu līdztiesības jautājumos.

Labklājības ministrija

Paldies par uzmanību!